

RAZVOJNI POTENCIJALI BEOGRADA

Željko OŽEGOVIĆ
Grad Beograd, Gradsko veće

*NIKADA NISAM NI SANJAO NI MAŠTAO DA ĆU JED-
noga dana postati predsednik opštine Novi Beograd i da ću imati ogromnu privilegiju da
nešto konkretno uradim za svoj grad i sugrađane, da neke ideje sprovedem u delo i nešto
konkretno i vidljivo ostavim iza sebe. Prilike iz devedesetih odredile su ono što suštinski nije
bila moja želja niti ambicija, a to je da se bavim politikom.*

*Posle oktobarskih promena 2000. Godine politička i ekonomska situacija je bila
izuzetno teška, tačnije katastrofalna. Pivreda je bila na kolenima, infrastruktura u očajnom
stanju, institucije potpuno devastirane a zatečeni dugovi u opštinama i javnim preduzećima
bili su ogromni. Tek posle velikog ubeđivanja prihvatio sam mesto predsednika opštine i
ogromnu odgovornost da ovo stanje popravimo.*

*Jedino što sam obećao 12. oktobra 2000. godine na prvoj konstitutivnoj sednici na
početku mog prvog mandata predsednika opštine Novi Beograd, bilo je da ćemo moji sara-
dnici i ja dati sve od sebe i da ćemo Novi Beograd ostaviti boljim nego što smo ga zatekli.
Rukovođen principom da „kako prideš nekom poslu, takvi su i rezultati” rekao bih da smo
naše obećanje dato građanima Novog Beograda u potpunosti ispunili i dobili poverenje da
još četiri godine vodimo opštinu.*

*Ideja i ogromna želja za suštinskim promenama omogućila je da od 2000. do
2008. godine, uz veliku pomoć pokojnog gradonačelnika Nenada Bogdanovića i mojih
saradnika, preporodimo opštinu Novi Beograd i da ga od „velike spavaonice”, kako su Novi
Beograd decenijama nazivali, pretvorimo u opštinu koja je doživela najbržu ekspanziju u
Beogradu i Srbiji, najveći investicioni bum u svojoj istoriji, opštinu koja je postala središte
poslovnog života prestonice i opština gde su godinama najviše prosečne plate u Srbiji. Novi
Beograd je postao opština poželjna za stanovanje i za život, jednom rečju postao je opština
budućnosti.*

*Političke promene koje su se desile 2000. godine bile su najvažniji preduslov da strani
investitori počnu da razmišljaju o Srbiji, od koje su ranije bežali, kao logičnom rešenju a
Novi Beograd sa svojom infrastrukturom i slobodnim građevinskim zemljištem je bio idealno
rešenje. Na ovo je dodatno uticala i okolnost da smo do donošenja Generalnog urbanističkog
plana 2003. godine radili na poboljšanju infrastrukture na Novom Beogradu. Urađeno je
nekoliko novih saobraćajnica i bulevara, poput Bulevara Zorana Đinđića, Bulevara Milu-
tina Milankovića i Tošinog bunara, nova telekomunikaciona infrastruktura, što je dodatno
uticalo na privlačenje investitora i na njihovu odluku da za sedište svojih kompanija izab-
eru upravo ovu beogradsku opštinu. Intenzivna transformacija Novog Beograda je počela*

upravo usvajanjem Generalnog urbanističkog plana 2003. godine koji je stvorio osnovu za izgradnju i u onim delovima grada gde nisu postojali detaljni urbanistički planovi.

Kada sam 2003. godine govorio da će Novi Beograd postati poslovni centar Beograda i Srbije i kada sam u jesen 2004. godine, prilikom otvaranja nove zgrade Societe General Banke rekao da će Bulevar Zorana Đinđića biti „Wall street Beograda”, mnogi u to nisu verovali ali to se u narednih nekoliko godina zaista upravo i dogodilo.

Naročito veliki investicioni bum se desio u periodu od 2005. do 2007. godine i iz tog perioda su mi i dalje „žive slike” desetina kranova koji su parali širinu novobegradskog neba. Poslovne zgrade su nicala na svakom koraku. Novi Beograd je postao poslovno sedište velikih bankarskih, osiguravajućih i finansijskih institucija, šoping molova i biznis parkova poput *Airport city and Belgrade office park*, najvećih *green field* investicija u regionu. Za tih osam godina je otvoreno više od 45.000 novih radnih mesta a cene nekretnina koje su pravi ekonomski izraz i pokazatelj privlačnosti i atraktivnosti nekog grada ili opštine vrtoglavo su porasle. Tu atraktivnost smo dodatno uvećali izgradnjom škole, vrtića na B. Kosi, uređenjem parkova i igrališta, izgradnjom skejt parka i biciklističkih staza i uređenjem priobalja. Tražnja za stanovima je porasla a kolone automobila koje su se nekada slivale prema gradu promenile su pravac prema Novom Beogradu.

Paralelno sa onim što je trebalo da popravi ekonomsku sliku prestonice radili smo i na reanimaciji svih devastiranih sistema i javnih preduzeća u gradu i menjali sliku o lokalnoj samoupravi kao „otuđenim birokratskim aparatima“ sa željom da ona postane pravi servis građana.

Uvođenje informativnog intreraktivnog sajta, telefonskog automata, naručivanje dokumenata putem interneta i telefona i dostavljanje na kućnu adresu, štampanjem informativnih materijala, otvaranjem opštinskog uslužnog centra i skidanjem staklenih pregrada uvodili smo i postavljali nove standarde usluga i na delu to pokazivali. Projekat opštine Novi Beograd koji smo nazvali „Korak bliže građanima” postao je primer dobre prakse koji je sve ovo podrazmevao i koji su kasnije uvodile i sve opštine u Beogradu i Srbiji. Za ovaj projekat smo dobili 2003. godine nagradu od pokojnog premijera Đinđića za najbolju opštinu u Srbiji.

Drugi naš projekat koji je postao primer dobre prakse je „Građanin inspektor” koji sam 2008. godine lično osmislio. Taj projekat je kasnije prihvatilo više lokalnih samouprava u Beogradu i Srbiji. Kako se on zaista primenjuje, nažalost, nemam konkretnog uvida ali je ovaj projekat, onako kako sam ga zamislio, dao mogućnost za intenzivniju interakciju sa građanima, poboljšanje rada i kontrolu inspekcijских službi na koje su se mnogi građani žalili i na koje i danas imaju primedbe.

Da smo stvari vodili u dobrom pravcu, potvrđivale su veoma česte poruke građana koje su ostavljali u našoj knjizi utisaka: „Ovo je Evropa” ili „Nisam Vaš politički istomišljenik ali svaka čast za ono što ste uradili”. Mislim da veće nagrade od tih poruka nema.

Ipak, naš trud nije zapažen samo od naših sugrađana i zato smo dobili nekoliko nagrada od različitih institucija: 2001. godine od Transparency internationala za najbolje novo opštinsko rukovodstvo, 2003. godine za najbolju opštinu u Srbiji od tadašnjeg premijera Zorana Đinđića i 2007. godine nagradu novinara Privredne komore Beograda kada smo proglašeni opštinom budućnosti.

Gradanima Novog Beograda je sve više imponovalo što nismo više opština o kojoj se doskora pejorativno govorilo, počeli su da se osećaju delom jednog važnog projekta unapređenja i izgradnje boljeg života, počeli su da vole svoju opštinu i bivaju ponosni što baš tu žive.

Ono što smo radili na Novom Beogradu je bilo kompatibilno sa onim što je radio gradonačelnik Beograda Nenad Bogdanović zbog čega je i Beograd dobio 2005. godine nagradu Financial Timesa „Grad budućnosti južne Evrope”. Beograd se vratio na turističku mapu Evrope i sveta, i postao destinacija koju preporučuju svi vodeći svetski časopisi.

Posle lokalnih izbora postao sam član Gradske vlade Beograda jer je novi gradonačelnik Dragan Đilas smatrao da treba da budem deo njegovog tima koji će narednih godina voditi Beograd i da deo stečenog iskustva stavim u službu svih Beograđana. Iako su u periodu od 2000. do 2008. godine ostvareni značajni rezultati u Beogradu i potpuno promenjena slika nekadašnjeg „kiosk grada” pred nama su i dalje bili veliki izazovi i kapitalni projekti koje je trebalo uraditi.

Posle skoro četrdeset godina izgrađen je novi most na Adi koji povezuje Čukaricu i Novi Beograd, otpočela je izgradnja mosta Zemun–Borča, uložena sredstva u završetak obilaznice oko Beograda, rekonstruisane velike saobraćajnice poput Bulevara kralja Aleksandra, Požeške, Savske, Resavske, asfaltirano mnogo puteva u prigradskim naseljima, izgrađeno trideset devet vrtića čime su ukinute liste čekanja, izgrađeno osam škola, nastavljen izgradnja i dodela socijalnih i socijalno neprofitnih stanova, uvedeni podzemni kontejneri, nabavljajni moderni tramvaji, otpočelo uvođenje kanalizacije u prigradskim naseljima, prošireno finansiranje određenih socijalnih kategorija, unapređen gradski prevoz, urađeni projekti za izgradnju prve linije metroa.

Donošenje odluka o realizaciji nekih od ovih projekata nije bilo ni lako ni jednostavno ali one su predstavljale preduslov za brži razvoj Beograda. Veliki potencijal i ogromnu razvojnu šansu predstavljala upravo završetak mosta Borča – Zemun koji se intenzivno gradi i koji će omogućiti razvoj „trećeg Beograda” sa leve obale Dunava. U jednom intervjuu u „Vremenu” (10. april 2008. godine) tadašnji ministar za kapitalne investicije, a današnji gradonačelnik, Dragan Đilas je izjavio da „su demokrate ponosne na ono što smo napravili od Novog Beograda a ja planiram da po tom uzoru napravimo i Beograd 3”. Mislim da se ta vizija upravo realizuje.

Akcent na ovom mandatu će biti i otvaranje novih industrijskih zona koje će omogućiti nova radna mesta i privlačenja investitora i na tome se intenzivno radi. Otvaranje tih zona u prigradskim opštinama trebalo bi da omogući ravnomerniji razvoj Beograda. Ekonomska kriza je donekle zaustavila onaj investicioni trend koji je bio izražen do 2008. godine i zato

je potrebno, upravo sada, iskoristiti ovo vreme i raditi na pripremanju i opremanju svih onih potencijalnih lokacija i spremno dočekati prolazak ove krize. Samo oni koji budu imali gotove planove i jasnu viziju moći će da privuku investitore.

Sa japanskom agencijom za razvoj i njihovom konsultanstskom ekipom radimo jednu studiju o potencijalnoj izgradnji pogona za prečišćavanje otpadnih voda koji bi trebalo da reši taj veliki problem Beograda gde se trenutno sve otpadne vode bez prečišćavanja ispuštaju direktno u Dunav. Poštovanje ekoloških standarda je naša obaveza po međunarodnim konvencijama, a i Evropska unija zahteva rešavanje ovog problema. Deo ovog projekta je bila i naša poseta Japanu i obilazak devet postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u pet gradova. Potpuno sam bio fasciniran njihovim tehnološkim dostignućima u ovoj oblasti ali mnogo više ljudima, njihovom filozofijom života, urođenom disciplinom, filozofijom poštovanja prema drugima i njihovoj posvećenosti opštem dobru. Kada su me pitali po povratku kakve impresije nosim sa tog putovanja u Japan, moj odgovor je bio jednostavan: „Red, rad i disciplina.”

Pored krupnih investicionih zahvata radili smo i na donošenju nekih važnih odluka koje nisu u gradu menjane još od devedesetih godina ili nikada nisu ni donete poput Odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i Odluke i Plana o postavljanju plutajućih objekata i restorana kao i mnogih drugih kojim smo želeli da uredimo određene oblasti i koje utiču na život naših sugrađana, ali i na turističku ponudu grada.

Turizam je velika šansa Beograda zato što je dugo bio van turističkih mapa i ruta i sada se vraća veliko interesovanje koje moramo na pravi način iskoristiti. Porastu interesovanja je značajno doprinela i Turistička organizacija Beograda svojim programima, nastupima na sajmovima turizma ali je najviše doprineo taj pozitivan glas koji se širio o gradu gde su ljudi „prijateljski raspoloženi, gde je pozitivna atmosfera i gde je zagarantovano najbolji noćni provod”.

Uvek sam se suprostavljao takvom uprošćenom gledanju i trudio da istaknem da Beograd nije samo to i da je Beograd pre svega grad kulture, grad koji ima preko 8700 kulturnih dešavanja godišnje što je retkost i za mnogo razvijenije gradove. Jedna od najvažnijih kulturnih manifestacija je upravo pred vratima, a to je 57. Međunarodni sajam knjiga koji će nam dovesti brojne goste, pisce i književnike iz regiona i inostranstva. Svake godine ovu manifestaciju poseti skoro 150.000 posetilaca i ovaj sajam je, pored Frankfurta, Lajpciga i Pariza, jedan od najznačajnijih sajmova u Evropi. Kao predsednik Odbora sajma knjiga veoma sam ponosan na činjenicu da su naši sugrađani ovu manifestaciju svrstali na prvo mesto kulturnih dešavanja u gradu. U konkurenciji sa FESTOM, BITEFOM, BEMUSOM, Oktobarskim salonom, Festivalom dokumentarnog i dugometražnog filma i mnogim drugima, to zaista imponuje.

Kvalitetan život u jednoj prestonici podrazumeva zadovoljenje svih svih segmenata savremenog života i neki kontinuirani planski razvoj u stabilnim uslovima. To Beograd nikada nije imao. Na kapiji vetrova između Istoka i Zapada nebrojeno puta je bio rušen i 94 razvaljivan. Dodatni problem su predstavljali periodi u kojima su se dešavale ogromne mi-

gracije i prilivi ruralnog stanovništva koje grad, što mu i jeste funkcija, nije mogao postepeno da civilizuje već je dolazilo do obrnutnih procesa. Nprekidno u nekom previranju ostao je između čežnje i snova o modelima uređenosti zapadnih gradova i naše nespemnosti da se prilagodimo takvom životu.

Istorijski nataloženi problemi i brončni nedostatak sredstava su realne činjenice zbog kojih je daleko teže voditi ovaj grad nego nekim našim kolegama u drugim gradovima u Evropi ali je to istovremeno i izazov kome je teško odoleti. Pristao sam da budem deo tima gradonačelnika jer sam siguran da ćemo Beograd ostaviti, baš kao što sam ostavio i Novi Beograd, mnogo boljim nego što smo ga zatekli.